

ZAGADNIENIE 14

Niemiecka opera romantyczna i dramat muzyczny

1) Opera niemiecka w I połowie XIX w.

- a) E.T.A. Hoffmann, autor opery *Undine* i jego koncepcja romantycznej opery (zdaniem Hoffmanna już opery Mozarta, na którym się wzorował, były dziełami romantycznymi, szczególnie *Czarodziejski flet*)
- b) C.M. Weber, twórca pierwszej narodowej opery niemieckiej *Wolny strzelec*, inne jego dzieła scen.: *Silvana*, *Oberon*, *Euryanthe*
- c) pomniejsi kompozytorzy operowi w Niemczech (L. Spohr *Krzyżowcy*, H. Marschner *Wampir*)

2) Opery i dramaty muzyczne R. Wagnera

- a) twórczość operowa (*Boginki*, *Rienzi*, *Zakaz miłości*, *Holender Tulacz*, *Lohengrin*, *Tannhäuser*)
- b) koncepcja dramatu muzycznego (traktaty teoretyczne Wagnera, mi. in. *Opera i dramaty*):
 - dramat jako dzieło łączące różne dziedziny sztuki (Gesamtkunstwerk)
 - tematyka baśniowa, mity starogermańskie
 - konstrukcja dramatu (rezygnacja z podziału na tzw. numery, operowanie rozbudowanymi scenami, zamiast arii – monolog, zamiast uwertury - wstęp)
 - rozbudowa orkiestry
 - unendliche Melodie (niekończąca się melodia) jako efekt stosowania śmiałej harmoniki, w której Wagner unika kadencji
 - Leitmotiv – tendencje zmierzające do uzyskania wewnętrznie zintegrowanego dzieła, ilustrowanie wydarzeń rozgrywających się na scenie, symbolika postaci
 - teatr operowy w Bayreuth, przeznaczony specjalnie do wykonywania dramatów Wagnera (odpowiednia akustyka, schowany kanał dla orkiestry, wygaszone światła na widowni)
- c) tytuły dramatów: *Tristan i Izolda*, *Pierścień Nibelunga*: tetralogia w skład której wchodzi 4 dramaty: *Złoto Renu*, *Walkiria*, *Zygfryd*, *Zmierzch bogów*; *Śpiewacy norymberscy*, *Parsifal*

3) Następcy Wagnera

- a) R. Strauss, twórca tzw. dramatów psychologicznych (*Elektra*, *Salome*, *Kawaler srebrnej róży*)

4) Dramat muzyczny Wagnera a twórczość operowa kompozytorów II poł. XIX w. w innych krajach (liczne analogie)

- a) M. Musorgski (*Borys Godunow*, *Chowańszczyzna*, *Jarmark soroczyński*)
- b) G. Verdi (*Otello*, *Falstaff*)
- c) G. Puccini (*Cyganeria*, *Tosca*)